

2. אורחות חיים במוסדות החינוך

2.3 הורים ותלמידים

2.3-5 הקשר בין בית הספר ובין הורים פרודים או גרושים - תיקון לסעיף 2.3-4 בחוזר הוראות הקבע סג/5(א)

מטרת הפרסום ◀ **עדכון חוזר תשס"ג/5(א) סעיף 2.3-4**

בגלל טעות במספר הטלפון של הקו הפתוח לפניות תלמידים במשרד החינוך אנו מפרסמים שוב את עמודים 5 ו-6 של סעיף 2.3-4 שפורסם בחוזר הוראות הקבע סג/5(א). יש להחליף את העמודים 5 ו-6 של הסעיף בעמודים החדשים שלהלן:

6. צמתים ומצבים מיוחדים בחיי הילדים בבית הספר

במהלך הלימודים של הילדים יש צמתים ומצבים מיוחדים הדורשים רגישות מוגברת מצד הצוות החינוכי ביחס לילדים להורים גרושים, כדלקמן:

- במערכת החינוך שלבים המחייבים קבלת החלטות כגון המעבר ממסגרת לימודית אחת לשנייה (מהגן לכיתה א', מהיסודי לחטיבת הביניים וממנה לחטיבה העליונה), בחירת מגמות לימודיות, החלטות לגבי היקף בחינות הבגרות וכד'. שיחות לגבי בחירות אלו תיעשינה עם שני ההורים, בניסיון לסייע להם להיות שותפים לתהליך של קבלת ההחלטות באופן ההולם את צורכי הילד ואת רצונו.
- בפעילויות מיוחדות (כגון טיולים, משלחות, פעילות במסגרת ייחודית וחברתית) חשוב ששני ההורים יקבלו מידע לגבי השתתפותו של הילד, אלא אם כן סוכם אחרת בשיחה עמם.
- עבודות "שורשים" ושנת בת/בר מצווה עלולות לזמן קשיים לילדים להורים גרושים. הרחבת מושג המשפחה באופן הכולל את הרכבה הייחודי, מתן לגיטימציה לקיומם של הרכבים שונים של משפחות והצעת פתרונות יצירתיים לדרכי הצגת המשפחה יכולים לעזור לילד בהתמודדות עם הסיפור המשפחתי שלו בגבולות הרצויים לו (ראה בחוברת "ילדים וגירושין",*).

* הערה: יש לצרף את הטפסים הנדרשים לפי סוג הבקשה: עבודת אמנות, שיפור חזות או פיתוח חצר בית-הספר.

7. תכניות חינוכיות

7.1 גירושין הם אירוע חיים קשה עבור ההורים והילדים, וככאלה הם מחייבים התייחסות רגישה ומקצועית מצד הצוות החינוכי. התעלמות מהנושא מקשה על הילדים ומחזקת אצלם תפיסות סטיגמטיות ורגשות בושה ואשמה. טיפול והתייחסות נכונים יכולים לסייע לילדים להתגבר בצורה טובה יותר על המשבר ולהסתגל לשינוי שחל במבנה משפחתם. לשם כך יש צורך בהפעלת תכנית חינוכית מתאימה היכולה לתרום ולסייע להתייחסות ולטיפול נכונים ורגישים בנושא מורכב זה. משרד החינוך פרסם בהתשס"ב את התכנית "ילדים וגירושין" העונה על צורך זה.

7.2 מטרת התכנית

- מתן מידע אמין ועדכני לצוות החינוכי אודות התופעה
- פיתוח רגישות ומודעות אישית לנושא, בדיקת עמדות ודעות
- פיתוח היכולת של אנשי הצוות החינוכי להתמודד עם הנושא באמצעות תכנית הלימודים
- מתן כלים לשיחה אישית עם ילדים ועם הורים הנמצאים בתהליך גירושין.

7.3 התכנים

- היבטים תיאורטיים של תופעת הגירושין
- תפיסות ועמדות בנושא גירושין
- דילמות העולות בגן ובבית-הספר בקשר לילדים להורים גרושים ואופן ההתמודדות עמן
- מצבים חינוכיים-חברתיים המזמנים עיסוק בנושא (אספות הורים, טיולים, תשלומים וכד')
- שירים וסיפורים מעובדים העוסקים בנושא ילדים וגירושין
- כלים לשיחה ראשונה עם ילדים ועם הורים הנמצאים בתהליך גירושין.

7.4 דרך העבודה

כדי לעסוק בתכנים שהוזכרו לעיל מומלץ שהצוותים החינוכיים יעברו השתלמות אשר תכיל היבטים תיאורטיים ויישומיים של הנושא. באמצעות דיונים, סימולציות, משחקי תפקיד ודיוני דילמה יוכלו צוותים חינוכיים להכשיר את עצמם לעסוק בנושא עם תלמידים בגן ובבית-הספר.

החברת "ילדים וגירושין" פורסמה בשנת הלימודים התשס"ב ונשלחה לכל בתי-הספר. בחוברת זו הרקע התיאורטי והתכנית החינוכית בנושא. אפשר להזמין את החוברת ב"ספר לכל", טל' 1800-35-1800.

בשאלות ובבקשות להשתלמות יש לפנות אל הגב' חוה ברנע, היחידה לחינוך לחיי משפחה, שפ"י, טל' 02-5603235/6, ואל הגב' רבקה צ'רקה, חינוך לחיי משפחה בחינוך הדתי, טל' 02-5604117.

8. כתובות לפנייה, לבירור ולייעוץ

- פסיכולוגים ויועצים חינוכיים בבתי-הספר ובגנים
- הקו הפתוח לפנייות תלמידים במשרד החינוך, טל' 1800-222-003
- עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים במקום המגורים
- תחנות לייעוץ בחיי נישואין ומשפחה במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות
- המועצה לשלום הילד, טל' 02-6780606
- ער"ן, טל' 1201.

הוראות קבע

חוזר מנכ"ל תשסג/6(א), ל' שבט תשס"ג, 2 בפברואר 2003